OZS
ODVETNIŠKA ZBORNICA SLOVENIJE

Slovenska cesta 58, Ljubljana
telefon 01 300 34 20
e pošta info@odv-zb.si
www.odv-zb.si

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE
Župančičeva ulica 3
1000 Ljubljana

Poslati po elektronski pošti: ***gp.mp@gov.si***
zp.mp@gov.si

Št.: 007-166/2026-2030-3

Naša št.: 1697/2025
Ljubljana, 12. 10. 2026

ZADEVA: Pripombe Odvetniške zbornice Slovenije na Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o brezplačni pravni pomoči (ZBPP-D, EVA 2026-2030-0058)- strokovno usklajevanje

Spoštovani,

Odvetniška zbornica Slovenije (v nadaljevanju OZS) je dne 28. 9. 2026 z Vaše strani v strokovno usklajevanje prejela delovno gradivo Predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o brezplačni pravni pomoči (v nadaljevanju Predlog ZBPP-D).

V nadaljevanju posredujemo pripombe, ki so bile večinoma izražene že v okviru in za potrebe sestankov Delovne skupine za pripravo sistemskih rešitev na področju sodnih postopkov, katere sta se kot predstavnici odvetniške zbornice Slovenije udeleževali odvetnici Andreja Dajčman in Petra Janželj. Določene pripombe pa je OZS prejeli s strani posameznih odvetnikov po prejemu predloga sprememb zakona.

I. SPLOŠNA IZHODIŠČA

OZS uvodoma pozdravlja nekatere predlagane rešitve v osnutku zakona, kot sta ureditev BPP v predkazenskem postopku (novi 7.a člen) in razširitev izredne BPP na prejemnike varstvenega dodatka. Zbornica se zaveda nujnosti obvladovanja stroškov sodnih postopkov in se, kot je poudarila že na sestankih delovne skupine, načeloma strinja z zmanjšanjem prevelikega kroga upravičencev, ki je posledica pogojev v trenutnem zakonu. Kljub temu nekateri odvetniki opozarjajo, da so

posegi zakonodajalca v smislu oženja kroga upravičencev lahko sporni z vidika zagotavljanja ustavne pravice do sodnega varstva.

Osrednja in ključna pripomba OZS k predlogu zakona je odločno nasprotovanje nedopustnemu prenašanju nalog, administrativnih obveznosti in finančnih tveganj države neposredno na odvetnike. Racionalizacija sistema in razbremenitev državnih organov se nikakor ne smeta dosegati na način, da država odvetnike sili v vlogo izterjevalcev, ki bi morali namesto države spremljati in terjati soprispevke za BPP od socialno šibkih strank ter upravljati s prisojenimi sredstvi in poplačevati državne terjatve preko svojih fiduciarnih računov.

Prav tako OZS odločno nasprotuje prelaganju obveznosti državnih organov na odvetnike, kot je uvajanje t. i. pojasnilne dolžnosti glede samega zakonskega sistema BPP, ter prelaganju odgovornosti za slabo interno komunikacijo med sodečim sodnikom in službo za BPP (glede obveščanja sodišča) pod grožnjo drastičnih sankcij neplačila za že opravljeno odvetniško delo. Če naj odvetniki prevzamejo kakršnekoli dodatne naloge (npr. podrobno pojasnjevanje), morajo biti te jasno zakonsko opredeljene in tudi ustrezno finančno ovrednotene.

II. PRIPOMBE K POSAMEZNIM ČLENOM PREDLOGA ZAKONA

K 3. členu ZBPP-D (sprememba 2. člena ZBPP)

Prenos odločanja na strokovne sodelavce oziroma vodjo službe za BPP OZS načelno podpira, vendar hkrati predlaga uvedbo hitrega pravnega sredstva (npr. ugovora) znotraj sodišča prve stopnje, o katerem bi odločil sodnik, še pred morebitnim dolgotrajnim upravnim sporom.

K 4. členu ZBPP-D (novi 7.a člen ZBPP)

Ureditev BPP pri preiskovalnih dejanjih in policijskem zaslišanju zbornica pozdravlja. Predlaga pa se dopolnitev ureditve glede dosegljivosti organa za BPP izven delovnega časa in izrecnega kritja potnih stroškov in urnine v teh nujnih dejanjih.

K 5. členu ZBPP-D (sprememba 8. člena ZBPP)

Predlagani izključitveni razlog zaradi neporavnanih obveznosti iz predhodne BPP je nesorazmeren. OZS opozarja, da bi morala obveznost vračila (zlasti tista iz 48. člena ZBPP) nastati šele ob dejanskem prejemu sredstev s strani dolžnika (npr. uspešno izplačani odškodnini), ne pa že z njihovo golo prisoditvijo. Prav tako predlaga, naj se upravičencem, katerim se je materialni položaj izboljšal in

zato ne izpolnjujejo več pogojev za BPP, omogoči obročno odplačevanje stroškov zastopanja. Ta izključitveni razlog se ne bi smel uporabljati v nujnih in kazenskih zadevah.

K 6. členu ZBPP-D (sprememba 12. člena ZBPP)

OZS pozdravlja predlagano razširitev pravice do izredne BPP na prejemnike varstvenega dodatka brez ponovnega ugotavljanja njihovega materialnega položaja.

K 7., 8. in 9. členu ZBPP-D (sprememba 13., 13.a, 13.b in 22. člena ZBPP) –

OZS se sicer strinja z uvedbo soprispevka upravičencev, vendar odločno nasprotuje predlaganemu načinu njegovega plačevanja in izterjave. Edina smiselna in v praksi izvedljiva rešitev je, da država odvetniku iz proračuna vedno poplača celotno nagrado za storitev (100 %), sodišče oziroma država pa nato soprispevek terja neposredno od upravičenca. V nasprotnem primeru bi imeli odvetniki precejšnje težave z izterjavo doplačil od socialno šibkih strank. V kolikor bi odvetnik soprispevek vendarle moral od stranke zahtevati sam, zbornica zahteva, da mora biti v odločbi o BPP izrecno določena pravica do izdaje avansnega računa, tak račun pa mora biti po zakonu neposreden izvršilni naslov. Prav tako OZS izrecno predlaga, da se v 30. členu ZBPP med razloge za razrešitev odvetnika izrecno doda neplačilo soprispevka po že izstavljenih računih. V nasprotnem primeru bi namreč lahko prišlo do absurdne situacije, ko bi odvetnik stranki zaradi neplačila sicer odpovedal pooblastilo, a bi kljub temu ostal zavezan k njenemu zastopanju po odločbi o BPP.

Glede t. i. neaktivnosti prosilca (ali njegovega zakonca) OZS opozarja, da je prijava na Zavodu za zaposlovanje kot iskalec zaposlitve minimalen in ustrezen pogoj za izkazovanje prizadevanj za iskanje zaposlitve. Zakon pa bi moral natančneje in izčrpno določiti izjeme (invalidnost, trajna nezaposljivost).

K 10. členu ZBPP-D (sprememba 30. člena ZBPP)

OZS poudarja temeljno pravico državljanov, da si prosto izbirajo odvetnika, ki mu zaupajo, pri čemer ne smejo biti krajevno omejeni. Zbornica stoji na stališču, da je odvetnik vselej upravičen do poplačila celotnih dejanskih stroškov, ki so mu nastali zaradi zastopanja stranke, kar zlasti velja za kilometrino, parkirnino in urnino zaradi odsotnosti iz pisarne v času potovanja.

Zakonodajalec v predlogu 10. člena ZBPP-D določa, da se v primeru izbire odvetnika iz drugega območnega zbora prevozni stroški in urnina ne krijejo iz naslova BPP, temveč te stroške v dogovoru z odvetnikom krije prosilec sam. Odvetniki ob tem opozarjajo, da je predlagana določba v neposrednem nasprotju

s še vedno veljavnim sedmim odstavkom 30. člena ZBPP in predpisi o odvetništvu, ki določajo ničnost dogovorov za višje plačilo in odvetniku izrecno prepovedujejo dodatno zaračunavanje stranki. ZBPP torej ne sme v enem odstavku pavšalno določati, da odvetnik stranki ne sme zaračunavati dodatnih storitev in so dogovori nični, v drugem pa zahtevati dogovora o kritju stroškov, temveč mora biti sistemsko usklajeno in zelo jasno opredeljeno, v katerih primerih in kdaj lahko odvetnik razliko do dejanskih stroškov zakonito zahteva od stranke.

OZS se zdi izjemno pomembno, da pravica odvetnika, da razliko do dejanskih stroškov zahteva neposredno od upravičenca, izhaja neposredno iz same odločbe o BPP oziroma odločbe o nagradi. Za ustrezno zavarovanje plačila odvetnikom, ki bi prevozne stroške na podlagi novega zakona morali terjati od socialno šibkih strank, pa naj zakon izrecno določi, da je takšen račun odvetnika neposreden izvršilni naslov, na podlagi katerega lahko odvetnik nemudoma vloži izvršbo.

Glede vodenja seznamov odvetnikov, ki izvajajo brezplačno pravno pomoč, po posameznih pravnih področjih se zbornica s predlagano rešitvijo v celoti strinja. Takšna ureditev bo upravičencem bistveno olajšala izbiro ustreznega odvetnika, hkrati pa se bo zmanjšalo število primerov v praksi, ko bi odvetnik po uradni dodelitvi zavrnil izvajanje BPP, ker odvetniškega poklica dejansko ne opravlja na pravnem področju, na katerega se nanaša konkretna zadeva.

K 11. členu ZBPP-D (sprememba 32. člena ZBPP)

OZS odločno zavrača prenos pojasnilne dolžnosti glede samega zakonskega sistema BPP, tolmačenja odločb, obveznosti vračila in posledic na pleča odvetnikov. To dolžnost morajo opraviti službe za BPP na primer na način, da prosilci ob vložitvi vloge podpišejo izrecni izjavi o resničnosti razkritih podatkov o premoženju in o razumevanju pogojev za pridobitev ter vračilo pomoči kot integralni del obrazca prošnje.

K 12. členu ZBPP-D (novi 34.a člen ZBPP)

Določitev roka treh mesecev, z možnostjo podaljšanja na pet mesecev, je absolutno predolg časovni okvir, ki je celo daljši od splošnega roka po 222. členu Zakona o splošnem upravnem postopku. Čakati pet mesecev na odločitev o tem, ali bo posameznik sploh lahko uveljavljal sodno varstvo, je nesprejemljivo v luči bistveno krajših pritožbenih, tožbenih in prekluzivnih procesnih rokov, kot je na primer 30-dnevni rok za sodno varstvo v delovnih sporih. Stranka mora namreč pravočasno vedeti, ali ji bo brezplačna pravna pomoč dodeljena, da se lahko ob morebitni zavrnitvi sploh še pravočasno odloči, ali bo spor vodila na lastne stroške. Posledično mora odvetnik pogosto opraviti nujno procesno dejanje še pred odločitvijo pristojnega organa o BPP, pri čemer prevzema tveganje, da za svoje delo ne bo plačan. Zbornica zato predlaga, da se določi bistveno krajši rok

za odločanje, hkrati pa mora zakon izrecno vsebovati določbo, po kateri dodeljena BPP retroaktivno krije tudi vsa tista procesna dejanja, ki jih je bilo treba opraviti po vložitvi prošnje, a še pred izdajo odločbe.

K 13. členu ZBPP-D (sprememba 38. člena ZBPP)

Odvetniška zbornica Slovenije podpira prizadevanja za pravočasno seznanitev sodišča z dejstvom, da je stranki dodeljena brezplačna pravna pomoč, saj se zaveda pomembnosti tega podatka za pravilno odločanje o stroških postopka. Kljub temu pa zbornica opozarja, da je predvidena sankcija, ki za administrativno opustitev določa popolno izgubo nagrade za strokovno in v celoti opravljeno odvetniško storitev, nesorazmerna s ciljem, ki se s tem ukrepom zasleduje. Zbornica ocenjuje, da bi bilo pretok informacij o odobrenih BPP znotraj sodišča najustrezneje in najbolj zanesljivo sistemsko urediti prek neposredne komunikacije med strokovno službo za BPP in sodečim sodnikom znotraj sodnega informacijskega sistema, namesto da se to breme pod grožnjo izgube plačila nalaga odvetnikom. Iz tega razloga OZS predlaga, naj se sankcija neplačila iz predloga zakona črta. Ob tem zbornica dodaja še predlog, da se v postopkih aktivneje upošteva vloga sodečega sodnika, ki se vselej seznani z navedbami strank o njihovem dejanskem premoženju; sodeči sodnik bi lahko tako službo za BPP sam opozoril v primerih, ko bi na podlagi stanja v spisu ocenil, da posamezna stranka do brezplačne pravne pomoči morda ne bi smela biti upravičena, s čimer bi se še dodatno zaščitila proračunska sredstva.

Pripomba k veljavnemu 40. členu ZBPP (v predlogu ZBPP-D nespremenjeno)
OZS predlaga podaljšanje roka za prijavo stroškovnika službi za BPP s sedanjih 15 na vsaj 30 dni. Zamuda obstoječega kratkega roka namreč določa izgubo plačila, kar je prestrogo. Prav tako se predlaga, da organ za BPP po uradni dolžnosti pribavi spis s sodišča, da odvetnikom ob priglasitvi ni treba prilagati obsežnih listin in zapisnikov.

K 16. členu ZBPP-D (sprememba 48. člena ZBPP)

OZS odločno zavrača določbo o fiduciarnem računu, po kateri bi se prisojena sredstva nakazala na fiduciarni račun odvetnika, ki bi nato sam poplačeval državo, zadržal svoj soprispevek in šele preostanek izplačal stranki. Takšna ureditev odvetnika postavlja v vlogo izterjevalca državnih terjatev, kar ustvarja hud konflikt vlog in interesov med njegovo primarno dolžnostjo varovanja interesov stranke ter obveznostjo poplačevanja terjatev države zoper njo. Zadrževanje sredstev, ki pripadajo stranki, in njihovo prenakazovanje tretjim osebam je v popolnem nasprotju s smislom in namenom fiduciarnega računa odvetnikov ter predstavlja hujšo disciplinsko kršitev po statutu zbornice, hkrati pa nedopustno posega v predpise o bančništvu. Ob tem odvetniki opozarjajo na praktično nesmiselnost ureditve, saj so prisojena sredstva pogosto zgolj zapisana

v sodbi in ne predstavljajo dejanskih likvidnih sredstev, s katerimi bi odvetnik lahko prosto razpolagal, temveč jih mora stranka ali odvetnik od nasprotne stranke pogosto šele izterjati prek zunajsodnih pozivov ali izvršbe. Ureditev odpira tudi nerešena vprašanja glede odgovornosti odvetnika pri pravilnem vrstnem redu poplačil ob konkurenci drugih izvršb ter prinaša dodatno administrativno delo in bančne stroške, zaradi česar odvetniki takšnih pobotov s fiduciarnega računa ne morejo in ne bodo izvajali. Zbornica zato predlaga, naj se prisojena sredstva vedno nakažejo neposredno na transakcijski račun upravičenca oziroma naj sodišče v izreku odloči, da se stroški plačajo neposredno v korist države, država pa naj o povračilu odloči z odločbo in te terjatve izterja hitro in sama, po potrebi prek davčne izvršbe.

Glede upoštevanja premoženja, pridobljenega v postopku delitve skupnega premoženja, kot novega premoženja za vračilo brezplačne pravne pomoči, zbornica ocenjuje, da je rešitev zakonodajalca načeloma sprejemljiva v primerih delitve nadpovprečno vrednih nepremičnin ali luksuznega premoženja, kot so plovila in vikendi, saj stroškov tovrstnih delitev ne bi smela nositi država. Vseeno pa zbornica opozarja na specifično, nelikvidno naravo teh postopkov, saj pridobitev konkretiziranega deleža na premoženju, kot je na primer delež na hiši, stranki še ne prinaša likvidnih denarnih sredstev, iz katerih bi lahko takoj povrnila stroške brezplačne pravne pomoči. Zato je treba v zakonu izrecno določiti varovalke za primere, ko gre za reševanje osnovnega stanovanjskega problema, oziroma tem upravičencem izrecno omogočiti odlog in obročno vračilo obveznosti, da z nujnim unovčevanjem nelikvidnega premoženja za poplačilo dolga ne bi neposredno ogrozili svojega osnovnega bivanja.

Predlog novega člena ZBPP-D

OZS Ministrstvu predlaga uvedbo posebnega novega člena v ZBPP, ki bo zoper sklep organa za BPP o odmeri stroškov izvajalcu izrecno dovoljeval pritožbo (v roku 15 dni), o kateri bi nato prednostno in praviloma brez naroka odločalo neposredno višje sodišče. Trenutna ureditev tovrstne enostavne tarifne spore izključno v upravne spore pred Upravno sodišče RS, kar je ekonomsko nesmiselno, predrago in dolgotrajno. Sodišča druge stopnje Odvetniško tarifo dnevno uporabljajo, zato bi bila takšna rešitev sistemsko najbolj primerna in bi razbremenila upravno sodstvo.

K 19. členu ZBPP-D (Prehodne določbe) *Prehodne določbe zakona ne določajo jasno in nedvoumno, kako nova omejitev stroškov poti in soprispevkov vpliva na tiste postopke, ki že tečejo, in na poti, ki so bile opravljene pred začetkom uporabe novega zakona, a bodo stroškovno oziroma z napotnico obračunane šele po njem. Prehodna določba mora zato izrecno varovati pravni položaj odvetnika za zadeve in postopke, ki so bili dodeljeni na podlagi odločb pred uveljavitvijo novele.*

Naknadna zavrnitev plačila stroškov (retroaktivna veljavnost) bi pomenila hud poseg v načelo pravne varnosti in zaupanja v pravo.

Sistemska pripomba – Zakon o preprečevanju nasilja v družini (ZPND) *OZS ponovno izpostavlja zahtevo, da mora biti brezplačna pravna pomoč sistemsko in celovito urejena izključno v Zakonu o brezplačni pravni pomoči. Pravica do BPP za žrtve nasilja, za katere je bila izdelana ocena ogroženosti (ki sedaj izhaja iz 26. člena ZPND), naj se kot posebna oblika izredne pomoči prenese in uredi neposredno v ZBPP.*

OZS ostaja na voljo za nadaljnja pojasnila in usklajevanja pri pripravi predloga sprememb in dopolnitev zakona.

S spoštovanjem.

Janez Starman
predsednik

